

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 1 cor. 70 bani, 1/2 an 5 cor., 1 an 10 cor., 1 an 30 cor.
Pentru duocina la casă cu 30 bani pe lună mai mult

Pentru mecenare:

1 lună 2 cor. 40 bani, 1/2 an 7 cor., 1 an 14 cor., 1 an 36 cor.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

INSERTIUNILE

Un gir garment prima-dată 14 bani, a doua-oră 12 bani
a treia-oră 10 bani.

Redacția și administrația: Strada Poplădoi Nr. 15.

Se primumă în poște și librării.

În România

abonamentele se fac la Agenția de Publicitate Carol
Schulder București, strada Doamnei 23, etajul I.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază.

Numeri singuratici la 10 bani se vând în Sibiu: la librăria "Ti-
pografeia", societate pe acțiuni. — În Alba-Iulia la librăria Weiss
Bernat și la loterie.

Din rătăcirile noastre.

II.

Pasivitate și activitate.

(*) De multă vreme batem apă în piua asupra chestiunii politice a pasivității și activității parlamentare. Oamenii noștri politici — dacă peste tot avem asemenea oameni — par a se fi grupat definitiv în două tabere: unii pentru statu quo, adică pentru pasivitate, ceilalți pentru o schimbare în tactica noastră, adică pentru activitate. De aci apoi ține-te la discuții lungi și late, la polemice adese-ori violente, la proslăvirea propriilor idei și la desprețuirea ideilor adversarului. Un cerc vișos, o desbateră pe cât de înflăcărată, pe atât de puțin limpede, o încălțare fără rost între luptători, cari ei înșiși nu-și cunosc bine nici forțele nici scopurile, întru-cât acestea nu privesc persoana singuratică, ci obștea întreagă. Astea-s urmările.

Oă s'a pus în discuțiune chestiunea de a decide între pasivitate și activitate, n'ar fi nici un rău. Ori-ces'ar zice, problema este de o mare însemnatate și — până la un punct — chiar actuală. Vieța noastră politică, așa cum ni se înfățișează de o serie de ani încoace, constituie un fenomen anormal și are toate caracterele unui simptom îngrijitor. O luptă politică generală — și numai o asemenea luptă se poate zice națională — nu se mai vede. Zărim numai cete risipite și căpitani mai rău decât improvizati, cari bat căi și poteci — fără plan și fără vre-o țință limpede. E o mișcare de neliniște, care arată la diferite puncte fel de fel de încercări nouă, niciări însă conștiența categoricului imperativ al unei concentrări generale. Noui profeți dibuiesc pe întunec și cer vechilor frunți să le urmeze. Unde? spre activitate. Ce fel de activitate? Aici răspunsul se face mai turbure. Vorba e — activitate, adică... se nu mai fie pasivitate!

Eată peștera rătăcirilor. Nimenea nu vrea să-și tragă seama în liniște cu principiile pasivității și ale activității parlamentare. Nimenea nu cerează să părăndă cauzele adevărate, pentru cari politica noastră de pasivitate n'a dat rezultate mai de Doamne ajută. Nimenea nu scrutază cu rigoare forțele noastre politice, pe cari s'ar pute sprighi o eventuală schimbare — atât de radicală — nu numai în tactică, ci și în principile de până acum ale politicii partidului nostru național.

Așa cum se discută la noi, de cătră cel mai mulți, pasivitatea și activi-

tatea — totul ni-se pare o rătăcire. Ear' rătăcirea este cu atât mai gravă, cu cât ea privește deopotrivă trecutul și viitorul politicii noastre românești, fără a lăsa neatins de ea nici prezentul.

Chipul cum se înțelege și cum se discută la noi pasivitatea și activitatea, contrastează cu totul dela gravitatea problemei înșayi. Pe când această cuprinde în sine apropiata desfășurare — într-o direcție sau într-alta — a forțelor noastre politice, cari zac uitate, discuțiunea problemei se mulțumește cu suprafața lucrurilor și în loc să caute a provoca o puternică luptă de idei, rămâne la un fel de joc de cuvinte asupra pasivității și asupra activității.

Vechii prieteni ai pasivității cred că au adăbit pe adversarii de idei, dacă constată din pilda uitare și uitare că o activitate parlamentară a naționalităților nu va fi nici-o dată tolerată de șovinismul maghiar. Par'că luptători serioși s'ar informa de mai înainte despre bunele sentimente ale dușmanului: față cu focul pe cari ei ar dori să-l deschidă împotriva lui. Oamenii, cari vreau să aplece principiul rezistenței pasive, n'ar fi iertat să procedeze în chipul acesta. Și ar trebui să caute argumentele cu cari să dovedească — dacă pot — necesitatea politicii a rezistenței noastre pasive. Ei ar trebui să arete — și asta se poate cu siguranță — că nici-o dată rezistența pasivă nu s'a practicat la noi așa cum se cere unei lupte politice bine organizate. Ei ar mai trebui să mărturisescă pricinile acestui trist adevăr: lipsa unei discipline de partid obligatoare pentru toți și mai ales insuficiența (dacă nu chiar neînțelegerea) unei școli politice nu numai a maselor cetățenești, dar' până și a multor oameni ce se pretind chemați la pozițiuni superioare în lupta politică. Ei ar trebui, în sfârșit, să îndrepte mintea și voința lor de muncă asupra multelor tărîmuri politice, cari n'au a face cu parlamentul și unde o strajnică activitate s'ar impune prin însuși principiul rezistenței pasive față cu vicia parlamentară. Energile cari, presupunând că le-am avea, nu se desocără în lupta pentru parlament ar avé să găsească loc de explozie în toate celelalte foruri de viață politică. Pasivității, cu alte cuvinte, ar avé datorită să arate prin teorie și mai ales prin propria lor muncă puțința celei mai neobosite activități politice chiar în cadrele pasivității. (Surt zis n'ar trebui apărută tradiția pasivității, ci rezonul ei de a mai fi.)

Dar' propagandistii activității? s'unt ei, ca procedeu de discuțiune, mai buni decât pasivitatea dela Mercuria? Mi-se pare că nu. Ei nu discută principiul re-

sistenței pasive, ci aceea pretinșă pasivitate a noastră care nu-i în fond decât un fel de inerție politică, nici decât însă o practicare a politicii foarte radicale, cuprinsă în oodul rezistenței pasive. Pentru prietenii unei activități parlamentare, cuvintele par înțelepciunea cea mare. »Pasivitatea» n'ar fi decât starea pe loc, activitatea însă ar însemna toate feliile care se pot visa în politica de naționalitate... Earăgi o rătăcire. Oăci »pasivitatea» ca și »activitatea» pot aduce deopotrivă la o stare pe loc sau la o mișcare politică. Ori, întru-cât ar fi mai activ un activist ca Niculiță dela Volia decât un pasivist care n'are habar de cerințele politice ale deșiei, oărei se închină!..

Propovăduitorii activității parlamentare afirmă că toată zădărniciă de până acum a politicii noastre ar fi pșeșutul pasivității.

Adevărul e, oă nu pasivitatea, ci cauzele mai adâni poartă vina. Ear' cauzele acelea, atinse de noi în cursul acestui articol, s'unt deopotrivă de grave pentru »pasivitate» ca și pentru »activitate». Fără disciplină de partid generală, fără oameni politici și fără școală politică, agadar' fără ordine, fără arme, fără muniție și fără căpitani, se poate da oare vre-o luptă?...

Ce-și zic activiștii? Am urmat până acum o tactică a defensivei. N'am reușit. De ce? Pentru-că am fost în defensivă. Deci le luăm ofensiva. Numai asta ne poate scăpa. N'avem decât să șburăm cu puternice urale spre vrăjmaș — că vom învinge. Dar' cu cine să înaintăm? Firește, cu aceiași soldați; alții nu-s... Și cu ce plan, cu ce idei, cu ce geți?...!

Aici tac activiștii. Eșrăgi o rătăcire. Înainte să schimbi tactica de luptă, trebuie să te organizezi. De ce să aversezi pe vrăjmaș cu luni și ani de zile mai curând decât vei încerca să dai asaltul? Procedu cuminte-i acesta?... Nu-i mai cu cale să-ți reformezi întâiu organizația, să-ți crești căpitani, să asiguri disciplina, să prepari un plan general, studiat în toate amănuntele, — și abia pe urmă, când toată armata va fi concentrată ca un singur om, să te încumeși la luptă?...

Ori cât de importantă, chestiunea pasivității și activității nu constituie problema cea arzătoare a politicii noastre. Ea înseamnă numai o pildă mai mult despre neorientarea noastră politică. Problema cea arzătoare este tocmai spulberarea acestei neorientări. Să nu se pue la cap ceea-ce vine mai pe urmă. Să nu hotărîm mai întâiu activitate parlamentară, ca să nu găsim la o adică nici vreme nici oameni pentru stabili-

rea unui program de luptă electorală obligator pentru toți.

Activiștii s'unt împotriva pasivității. Foarte bine. Dar' pentru-ce s'unt ei, pentru programul național întreg, pentru 7 ori 5 puncte, ori pentru mai mult de nouă?... S'auzim idei politice, ear' nu visuri politicești. S'auzim cel puțin o mărturisire: cred activiștii că s'ntem pregătiți astăzi politicește pentru o luptă națională radicală în parlament? Ori vreau o luptă care să țină seama de guvernul »ungur»? ori vreau numai — dreptăți, fire-ar ei cu aceiași idei politice, ori nu; aibă ei peste tot idei politice ori nu?...!

De altă dată vom mai răscoli și prin alte grămizi de rătăcirii ale vieții noastre publice. De aceste, avem — n'am mai avea! — berechet. Acum ne mulțumim cu nădejdea, că nu se vor găsi oameni, cari să se supere de cele ce-am spus până acum. Poate să fi greșit: să ni-se dovedească. Numai să nu-și ia nimeni scăparea la glume și să se mângăie oă »rătăcirile» ar fi ale celui-ce scrie aceste gire și nu ale multora din cei-ce le vor citi.

Sibiu, 31 Dec. 1902.

La alegerea de deputat din
Titel a învins consilierul de curie Io-
vanovici cu o majoritate de 54 voturi,
față de Milosavlievici. Amândoi s'unt
liberali.

Japonia — mare putere. Statele-Unită din America-de-nord și Japonia în timpul din urmă au jucat un rol atât de însemnat, încât s'a impus recunoașterea lor de mari puteri. Statele-Unită s'unt deja recunoscute, având ambasadori în diferitele capitale. Acum intră și Japonia în șirul marilor puteri. Primul pas la aceasta l'a format alianța încheiată cu Anglia, la care s'au alăturat acum și celelalte state. Astfel Japonia își va transforma consulatele sale din Europa, în ambasade și tot prin ambasadori vor fi reprezentate și puterile europene din Tokio, capitala Japoniei.

Japonia devine a opta mare putere, cu toate că de fapt două state, Spania și Turcia, s'unt puteri mari numai cu numele.

Epilog la espulsarea lui Kramer. După-cum este știut Kramer a înaintat recurs la ministerul de interne în contra ordinului de espulsare al căpitanului de poliție din Timișoara. Ministrul de interne Seill Kálmán a respins recursul lui Kramer, nevoind să

din starea de tranziție (dela barbarism la civilizație) în care ne aflăm.

Pornind din ideile aceste, a văzut necesitatea de-a se curăți întâiu omenirea de »animalul» fatal rămas în noi, pentru ca să poată să înceapă zidirea pe temeliiile tari ale civilizației omenimei viitoare, care nu va mai avé alte lupte, decât lupta pentru existență în contra naturii măgare.

Ca să se vindece boalele aceste moștenite, a crezut că el este care trebuie ca să arete rana pe care se o vindece în urmă cel chemați, doctorii, învățații, — instructorii, — creșterea.

De sine înțeles, că pentru a-l pricope pe Zola, zicem și pe Tolstoi, Max Nordau, Brandes, Nietzsche, trebuie să te emancipezi din ceroul îngust de idei al clericilor și moralizatorilor, cari s'unt sâul de mica civilizație ajunșă, și mulțumiți cu morala de până azi susținută — mai mult laudată și retăcută decât adevărată — era incușțiilor și arderilor pe rug, — de la tinirea stupidității și persecutarea genului, — spiritului.

Tot ce l'a lipsit lui Zola a fost preocupăunea, tactica și așteptarea reze, apoi violența și lănguirea.

Nu știa să pătimească minciuna și prea mult se mistuia pentru dreptate.

des de gol hiperzelosul său organ pus în serviciul maghiarismului. Prin această măsură de forță s'ar crede, că chestiunea Germanilor din Ungaria s'a rezolvat și conducătorii politici ai statului nostru își pot clădi mai departe în tihnă statul național maghiar. Se îngală însă, oăci zidul se înalță pe temelie de nisip.

Dietele Austriei. Cele mai multe din distele provinciale ale Austriei au fost deschise alături. În provinciile cu populații mizle minoritățile naționale au cerut respectarea limbii lor în administrație și școli.

Denunțarea convenției comerciale cu Italia. Ambasadorul austro-ungar din Roma a prezentat guvernului italian nota, prin care se anunță încetarea convenției comerciale și vamale cu 31 Decembrie 1903. Denunțarea e motivată cu împrejurarea, că guvernul austro-ungar e pus în imposibilitate de-a mai admite clauzula vamală de vin din considerațiuni internaționale.

Foile italiene exprimă speranța, că începerea pertractărilor asupra unei nouă convenții comerciale nu vor întârzia mult și vor fi duse la sfârșit, deși greutățile vor fi mari.

Procesele de presă ale lui »Kronstädter Zeitung» vor fi reluate. După-cum comunică »Magyar Folgar» procurorul a apelat respingerea tribunalului la tablă, care a dispus urmărirea lui Korodi, Dr. Orendi și Dr. Liess. Respingera procurorului ur-mare din cauza prescripției.

Cehii și Germanii. Din Viena se anunță că comitetul executiv al deputaților cehi din parlament și din dieta provincială a decis să trimită 6 membri la tratative de împăcare cu Germanii.

Președintele Pacak a înștiințat despre aceasta pe prim-ministrul Körber.

Crisa pactului.

Ambele guverne zoriau încheierea pactului, ba pretindeau că fără riscurile din o parte și alta a celor mai vitale interese la ori-ce cas trebuia încheiat până azi, ca să se încheie pe timp mai lung convențiuni cu străinătatea. Față de noul tarif protecționist al Germaniei Austro-Ungaria, prin încheierea pactului, trebuia să aibă în mână arma, ca să poată lucra conform intereselor

Post-a — sau n'a fost Dreyfus vinovat, Dumnezeu știe, dar' atâtea-i sigur că Zola s'a pus pe partea lui numai și numai din convingere curată și ură față de cei răi, intriganți.

Așa contemplex eu vieța, munca și activitatea lui Zola.

Așa ni-l prezintă chiar dușmanii lui, cari nu neagă cumcă Zola a fost un geniu, — om moral și iubitor de adevăr.

Ceea ce l'a împunșat efectul muncii sale, efect rău, care l'am recunoscut și eu dintru întâiu.

Cel mai mic și cel mai aprig dușman al lui Zola e dl Delaletca, — care nu admite nimic, — nu recunoaște nimic, — dar' și acele ce din creșterii proprii ni-le spune în contra lui Zola — încă s'unt — un nimic.

Micul adversar al marelui Zola vede lumea cu ochii altuia, — prin ochii bisericoci. Puțină independență în gândire, — puțină bunăvoință, și puțină apă rece peste patima caracteristică iesuiților, — l'ar face de alte păreri, — deși nu chiar pro, — dar' l'ar face să — tacă.

De altcum trag la îndofală că dl Delaletca Augustin Paul s'el fi oștit pe Zola.

Un tinăr profesor la teologia și la gimnaziul din Blaj, — care l'a studiat

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Di Augustin Paul Delaletca și Emil Zola, — sau șoarecele și leul.

(Un răspuns — apoi discuție).

II.

Ca întotdeauna, și când am scris în nrul 7 al »Lucaferul»-ui tractatul meu despre Zola, — am fost sincer, — am scris părerea mea, — fără a mă provoca la celebrități, — de care ce eu cetind scrierile lui Zola mi-am făcut o părere proprie independentă, care părere nu o impun nimănui, ca nici altul să nu-mi impună o brutalitate a părerii lui contrară. La discuție stau, în cadrele serioșității, și dacă mă voi convinge de contrarul, — bucuros cedez.

Până atunci însă eu îmi susțin părerea bună și admirația pentru geniul martir al literaturii naturaliste, — pentru Emil Zola.

În articolul meu n'am zis că Zola nu a făcut greșeli. N'am zis că direcția inaugurată de dînsul a avut efect

bun. Dar' am zis că Zola nu a făcut intenționat greșelile acele, ba din contră, avea intențiunile cele mai nobile, — și am zis că efectul numai »din păcate» a fost rău, — dar' a avut și efect bun și va avé în viitor, când vor fi mai mulți acei cari îl vor înțelege pe Zola.

Cum spun, nu m'am luat după alții, — mi-am spus părerile mele individuale, neinfluențat nici de marele filosof Max Nordau, — nici de criticul Brandes, dar' nici de Sienkiewicz, — Gubernatis, de lamentările lui Cope și ori rezonările teoretice ale lui Maeterlinck, — ba nici de »virocolurile» dlui A. Paul Delaletca.

Cu asta nu vreau să zic că a-și disprețui părerile lor, — nici că doar' nu-l admir rînd pe rînd, până chiar și pe dl Delaletca îl admir (e așa de frumos, domnul acesta) dar' înțeleg parecă punctul — scopul, interesul mai înalt, — pentru care ei află de bine ca pe un timp oarecare să-l facă pe Zola necetiv. E aceeași ce am zis eu, — că Zola deocamdată influențează mai mult rău decât bine, — pentru-că mediul nu e copt.

Cum am spus, Zola s'a născut cu 50 de ani mai curînd decât ar fi trebuit, — deci și scrierile lui atunci vor fi înțelese, — atunci vor avé efectul vindecător al moravurilor, — peste 40—50 de ani, când știința nu va mai fi influ-

ențată nici de »placetum»-ul papal, nici de frica părerilor oportuniste.

Dumnezeu este Dumnezeu, știința e știință — adevărul adevăr! Nici pe Dumnezeu nici știința nu-i iertat să o modifice m cerințelor vremelnice ale unei clase, — cei slabi piară, — cei proști s'ă tacă, ear' cei cu viitor, — cei-ce luptă, înainte să meargă.

Înainte de-a cunoaște altceva, — lumea, — universul, — să ne cunoaștem pe noi înșine, — internul, — sufletul, înclinările, boalele vieții noastre, — ca în urmă curaj, — vindecați de »animalul» rămas încă în noi din străbunii noștri mîncători de carne vie, — s'ănătoși să pășim pe sfînta câmpie a științei înalte, a dreptății și adevărului, care ne ridică pe sfînta scară a înaintării tot mai sus, — mai sus, mai aproape de tronul strălucitor, — idealul perfecțiunii, — de Dumnezeu.

Nu postul, — anafora ne va mîntui pe noi, ci adevărata civilizație, care ne va curăți sufletul trezindu-l la conștiența de demnitate, — nobilitându-l. — Zola a scris avînd un scop mai înalt, — nu a scris din piticul punct de vedere al prezentului, a scris pentru veacuri, — desbătîndu-se de vremelnicele principii de confesiune și naționalitate, — avînd în vedere că încurînd trebuie să ieșim

sale materiale și să-și poată valida influența sa în politica externă. Cum fiecare guvern al țării dualiste din încheierea pactului caută a stăruie posibil cel mai mari favoruri și concesiuni pactul a rămas neîncheiat. Și Ungaria și Austria apărându-și interesele proprii n-au voit să cedeze. Dar' a sosit momentul suprem! O nouă încercare a trebuit să se mai facă Duminică și Luni când premierul Széll Kálmán, însoțit de ministrul de finanțe Lukács Laszlo și de consilierul Al Popovics, s-au întrunit cu colegii lor Dr. Körber, Böhm-Bawerk și referenții Gruber și Dr. Spitzmüller la o nouă conferință. Conferința începută Duminică după amiază s'a continuat Luni înainte și după amiază. După terminarea conferinței premierul Széll s'a dus să raporteze M. Sale despre problematicul rezultat al conferințelor de aproape două zile.

Ziarul „N. W. Tagbl.“ încă nu este prea încântat de succesul conferințelor de Duminică și Luni. Căci eată o serie: „Ziua de Luni a fost o zi critică de prima ordine pentru transecțiunile și poate și pentru guvernul austriac și maghiar. După ce Széll a raportat azi M. Sale despre rezultatul negativ al pertractărilor, M. Sa va primi mâine (adecă Marți) pe Körber și cu aceasta ambele guverne au supus M. Sale chestia pactului spre înalta decizie.”

Ministrii ambelor imperii au fost necesități să constate în conferința de azi, că nu pot afla modalitate pentru aplanarea diferențelor și sunt siliți să apeleze la forul cel mai înalt. Ministrii maghiari rămân încă aici ca să aștepte deciziunea regelui. Poziția creată în urma zadărilor pertractărilor este, fără îndoială, extraordinară de critică chiar și pentru aceea, că deciziunea nu se mai poate amina și K. Széll trebuie să raporteze partidului său în ziua de Anul-Nou, despre rezultatul final. Până acum a succes ca eventualitatea crizei să fie exclusă din cauza pertractărilor pactului, acum însă ușor se poate întempla ca ambii ministri să zică, că sînt legați prin promisiuni și acum să probeze alții. Din alt izvor se susține, că preste opt zile se va face ultima încercare pentru aplanarea diferențelor.

Calatoria lui Lambsdorff.

În calatoria sa ministrul rus de externe a sosit Luni (și nu Sâmbătă, cum au anunțat greșit unele ziare), la Viena.

Despre sosirea lui se scriu următoarele:

În Viena.

Contele Lambsdorff a sosit la Viena Luni, în 29 l. c. la orele 7. 20 seara. La gară a fost întâmpinat de ambasadorul rusesc Kapnist și de personalul ambasadei, apoi de agentul diplomatic al Bulgariei cu secretarul. Lambsdorff a descins la hotelul Sacher.

Ieri contele a fost primit în audiență la Maiest. Sa și seara s'a dat un prânz de curte în onoarea lui. El probabil pleacă Joi din Viena.

Cei cari sînt inițiați încă în planurile lui Lambsdorff, spun că el nu a avut mult zel pe Zola, numai și numai din curiozitate, a scris în „Unirea“ din Blaj un privilegiu mortii lui Zola un mic articol în foia, care îl recomandă spre cîntare dlui Delaleta, ca un articol loial, scris de o „față bisericăască“. E subsemnat cu: „Al.“

Încheind articolul meu aduc ca și argument zdrobitor în contra aceluia, că el îl „nullifică“ așa ușor pe Zola, că la înmormîntarea lui s'au dat onoruri militare, — au luat parte principii veniți de departe, — a vorbit Anatole France în numele Academiei, ear' ministrul instrucțiunii Chaumie, preamărind pe Zola în vorbirea lui dela mormînt, a zis între altele că:

„Marele decedat Zola, — în iubirea lui de dreptate, nu s'a temut să sufere urele, perfidiile, persecuțiile, pentru apărarea unei cauze care lui îi părea o cauză dreaptă.“

Când pentru ministrul de instrucție francez, pentru Academia și națiunea franceză a fost atât de mult Emil Zola, — în fața rezonanțelor dlui Augustin Paul, Emil Zola — rămâne nemuritor și mare. Totuși mie îmi pare ridicol dl Delaleta, și îmi vine în minte „Șoarecele și leul“.

Sibiu, 1902 la 30 Dec. st. n.

V. E. Moldovan.

venit cu un proiect gata în Viena, el vor decide împreună cu Goluchowski. Să zice, că contele voeste a împărți rolul în Balcani așa, ca Rusia să-și valideze influența în Bulgaria, Austro-Ungaria în Sârbia, ear' în programul lui este înscris a susține cele mai bune rapoarte cu monarhia austro-ungară.

Un interviu

„Wiener Journal“ a intervievat pe un personaj sârb la Niș. Personajul a zis:

— „Sîntem pentru statu-quo în Macedonia, până când puterile semnate ale tractatului de Berlin vor decide alfel.“

„Autonomia Macedoniei nu e cu putință. Cred că Turcia va aplica reforme serioase.“

Ministrul de externe al Sârbiei, dl Antonici, a spus aceluiași corespondent, că liniștea și ordinea trebuie să revie cu ori-ce preț în Macedonia.

În Sofia.

Despre cele petrecute în capitala Bulgariei se mai scriu următoarele:

O deputațiune de a Macedonenilor a predat contelui Lambsdorff, ministrul de externe al Rusiei, un memoriu dimpreună cu o chartă a fruntăriei Macedoniei, alcătuită după pretențiunile emigranților.

Dl Lambsdorff a răspuns deputațiunei:

— „Țărului nu-i plac măsurile de represalii. Așteptați ca chestiunile să se rezolve în mod paacific.“

Acasta a fost prima dată, când contele Lambsdorff s'a pronunțat în chestia Macedoniei.

„Noue Freie Presse“ primește din Sofia confirmarea știrii, că ministrul de externe al Rusiei a declarat, că Țarul Nicolae l'a însărcinat să bage în minte Bulgarilor că, dacă nu se va face din nou liniște în Macedonia, se va paraliza acțiunea austro-rusă pentru reforme.

Daneff, prim-ministrul bulgar, a declarat, în urma impresiilor căpătate din vizita contelui Lambsdorff, că se cu neputință ca Bulgaria să ocupe Macedonia sau să o anexeze. Bărbații politici bulgari sînt oameni cu judecată și cu seriozitate.

Daneff este de părere, că să se facă reforme, să se asigure Macedonenilor o viață suportabilă și mai ușoară.

Din România.

Liceu catolic în Iași.

Iași, centrul instituțiilor catolice, va avea în curînd un liceu catolic.

În cursul primăverii se vor începe lucrările de construcție ale palatului noului liceu. Liceul va fi clădit în capătul străzii Păcurari, la vale de berăria Zimbru; va costa suma de 300 000 lei, va avea 7 clase și internat.

Corpul profesoral va fi recrutat parte din profesorii din Iași, parte din profesorii catolici aduși din Franța și Germania. Se vor primi și copii ortodocși, ca solvenți interni și externi.

Dela societatea istorică.

Societatea istorică a ținut Sâmbătă seara ședință în localul școlii normale pentru învățătura poporului român, sub președinția dlui G. I. Lahovary.

D. N. Densușeanu a vorbit despre privilegiul dat de împăratul roman Teodosiu cel tîmăr, universității din Bologna. Întemeindu-se pe textul privilegiului, d-sa a conchis, că statul românesc există cu mult înainte de desocăiere și că pe pămîntul Valahiei n'a mai fost înainte alt stat decât cel românesc.

Dl Gr. Tocilescu a comunicat un hrisov de pe vremea lui Radu Leon, Voievod al Țării-Românești.

Dl Crețu profesor, a vorbit despre stema metropoliei din București.

Maghiarii nostri în țeară.

„Cronica“ scrie: „Ni se comunică că ieri, cu ocazia sfîrșitului drapelului societății maghiare din București, s'au petrecut fapte, cari dovedesc că Hunii în ori-ce parte a lumii se vor afla, tot un trib de barbari vor rămâne.“

În sala Amiciției, din intrarea Zălomit, a seară ei s'au strîns pentru a scrie sfîrșirea steagului și în programul sîrbărit a fost și o reprezentație așa zisă teatrală, în care figurau mai mulți Maghiari terorizînd pe un Român.

Norocul a fost, că pseudo-românul, care a suferit scuipatul și diferitele alte mîngăieri era tot un Maghiar, însă îmbrăcat în costum românesc.

Se vede treaba, că onorabililor noștri mosafiri li-s'au urît la noi și govi-

nismului lor vor cu ori-ce preț să-și dea și aci colorile și peetea din țeara lor.

„Dar“ s'înceie, dacă au scuipat pe acela care s'a prestat a juca rolul Românului bine l'a făcut, căci o merită, de care ce nu era demn de a purta haina Românului, precum nici martiriul lui.

„Maghiarului îi gEDA bine în costumul lui, ca să poată fi ușor cunoscut.“

„Noi, cei ce cunoaștem pe Maghiari și civilizația lor, nu ne mirăm întru atât de cele ce au făcut, decât că ne indignăm de atîta obrăznelie din partea lor și de prea marea toleranță din partea Romanilor.“

Congresul agricol.

Sâmbătă s'a deschis prima ședință a congresului marilor proprietari, convocat de „Societatea agrară“. Președinte e St. Greceanu, care a rostit un discurs arătînd lipsile, de cari suferă economia rurală și indigestănd și mijloacele de întrebuințat pentru a le înlătura.

Congresul a adresat M. Sale regelui o depeșă de omagiu, ca „celui mai de frunte agricultor al României.“

La cameră.

Camera a început alaltăieri discuția generală asupra bugetului.

Sașii și Apponyi.

Mesajul lui Apponyi publicat în „Brassó Hírlap“ le-a dat ocaziune confraților noștri dela „Stebenb. D. Tag.“ să-și facă un fel de profesie a credinței politice. După „S. D. Tag.“ Sașii recunosc fără rezervă unitatea națională politică și de stat, națiunea unitară în privința politică indivisibilă, despre care vorbește introducerea la legea naționalităților. Sașii, zice „S. D. Tag.“, trecînd peste tradiția seculară, s'au împăcat în sfîrșit cu națiunea politică unitară ungără de azi, chiar pe baza legii naționalităților.

Pe cînd compatrioții noștri Sași recunosc națiunea politică unitară, de cînd dela ei ori ce tendințe spre federalism, fie politic, fie administrativ, care le-ar fi identice cu peirea.

Aceste enunțări li va fi mulțumit pe Apponyi și pe hegemonii noștri. Nu le-a convenit însă din răspunsul lui „S. D. T.“ enunțarea: „Perhoreoam hotărîți și sîntem deștepți a combate până la totală istovire a slăbelor noastre puteri, ori-ce tendință îndreptată contra noastră, spre a prefice unitatea politică a națiunii într-o unitate etnografică și de limbă. Frații Sașii vor a se lăpăda de limba lor și de aceea protestează în contra tendințelor de maghiarizare, protestează însă și contra statului național în accepțiunea vederilor ungurești.“

Din protopresbiteratul gr-or.

al Clujului.

— O replică. —

Dec. 1902

(Urmare).

„Floricelele esotice“ întunecă, înscădătură, ruină etc. — cum le numește membrul sinodal — admitem și noi, că se află în parohiile din tractul Clujului. Să știe însă membrul sinodal: că și „Floricelele esotice“ au rădăcină și că rădăcina aceasta se află în Cluj o dovedește și împrejurarea, că „comisarul consistorial Gavril Hango“, care „este deștep și trimis în unele parohii din acest tract“, nici-cînd nu se delectează de mirosul astorilor de floricele fără a căuta și rădăcina lor. Și se știe, că cîtă vreme rădăcina e înăci în putere, aceasta nu va înceta a produce „Floricele“ cu imbelugare. Că aceste „Floricele“ nu înseamnă „onoarea preoților și credincioșilor din tract“ o zicem și noi.

Ținînd la buna-cuviință „membrul sinodal“ constată, că datele statistice școlare le-a publicat în „Tel. Român“ după unele notițe, ce „și le-a făcut în sinod, de care ce nefiind sigur de esactitatea lor, protopopul Rogescu nici după trei epistole ale sale nu l'a pus la dispoziție datele esacte despre școlare, învățători etc.“

După-cum înțelegem noi „buna-cuviință“ am zice, că n'ar fi iertat mai ales „unui membru sinodal“ a publica date și cifre atît de hotărît cum le-a publicat d-sa, nefiind sigur de „esactitatea lor“. Și tot după-cum înțelegem noi „buna-cuviință“ era datorința protopopului Rogescu să le rectifice, după ce au apărut. Ori p. o. d-sa nu cetește nici „Telegraful Român“? Noi însă admitem esactitatea datelor statistice școlare și așa cum le-a publicat în „Telegraful Român“ membrul sinodal după notițele ce „și le-a făcut în sinod, ca să nu constatăm, că e și mai rău.“

Noi nu am „scărmănat“ așa cum înțelege „membrul sinodal“ — sîrmanul

comitet și sinod protopresbiterial al tractului Clujului pentru „tristul“ sau raport referitor la aflarea mijloacelor plătirii datorilor casei actuale.

„Dar“ numai n'a putut striga de bucurie comitetul sinodal protopopesc, cînd a văzut, că cu edificarea unei ședințe — s'a păpat fondul preoț, o foarte însemnată parte a repartițiilor din tract, și s'a făcut în contul lor și o datorie de circa 10.000 cor.?

Noi am constatat din contră, că comitetul și sinodul ppopesc „și-a dat multă silință și osteneală întru descurcarea încercăturii — toamai fiind și sub conducerea înțeleaptă a comisarului consistorial, special trimis la acel sinod și în această afaceri; am accentuat însă, și susținem și acum și viitorul va dovedi, că conclusele proiectate de comitet și acceptate de sinod, n'au fost cele mai bune, toamai fiindcă comitetul și sinodul nu s'au putut emancipa de sub influența „șefului“ tractului nici cu aceasta ocaziune.

Sublințim încă din reflexiunile „unui membru sinodal“ următoarea mărturisire proprie și competentă: „Constă din deosebită satisfacțiune — zice „membrul sinodal“ — că alături comitetul, că și sinodul protopopesc, ca nici-cînd altă dată, în acest an au fost la culmea chemării lor.“

Siliți sîntem — deși cu mare părere de rău — să-și credem „membrului sinodal“ acest sîrăcut testimoniu, ce-l dă „corporanților legitime“ din cari d-sa pare mi-se demult face parte și e în poziție a le cunoaște bine. Zicem, siliți sîntem să-și credem, de care ce până acum nu s'a fost desaprobat din nici o parte competentă, și nici d-sa ținînd la „buna-cuviință“ n'a aflat de curvință a-și r-ține această pată, ce a aruncat asupra „corporanților legitime“ ale tractului și trecutului și mai ales „afacerea încercată“ încă par a adevări mărturisirea d-sale.

Desevîm numai încă și noi, că dacă comitetul și sinodul nici-cînd de altă dată, apoi în acest an au greș s'ar fi putut aventa dintr'odată la culmea chemării lor cu toată prezența și conlucrarea binevoitoare a comisarului consistorial, despre care se afirmă că a zis cu aceea ocaziune, că cu preoții din acest tract aș pute face multe lucruri bune și frumoase. Ear' dacă mărturisirea membrului sinodal de mai sus e adevărată și din motivele mai sus amintite, adevărată trebuie să fie, atunci n'avem decât să plîngem și să ne tînguim pe ruinele tractului Clujului.

Sinodul ppopesc, continuă „membrul sinodal“ în „reflexiunile sale“, primind conclusele proiectate de comitet, nu a făcut altă decît a finalizat cauza astuși și cea mai delicată a tractului adecă a statorit mijloacele, din care să se achite datorita pentru edificarea ședinței ppopesci.

Noi destul de lămurit am dovedit nepracticabilitatea mijloacelor statorite spre acest scop, precum am arătat cu cea mai mare bunăvoință și alte mijloace mai duceătoare la scop în descurcarea încercăturii.

Sîntem însă în poziție a accentua și cu aceasta ocaziune, că conclusele aduse de sinodul ppopesc, nu sînt apte a aduce roade binecuvîntate ci vor produce astfel de reacțiune, dacă se va forța realizarea lor — ale cărei consecvențe triste le va simți tare biserica noastră ortodoxă.

Ne ar pare bine să rămănem proci mincinoși, dar' cu părere de rău zicem, că nu credem.

(Va urma).

Bălecesul și alții.

Spicuri din foile maghiare.

„Magyarország“ dela 27 Dec. st. n. sub titlul: „Numiri de localități maghiare — firme maghiare“ dă un articol în care își varsă amarul asupra străinătății, pentru-că înăci și azi șosea mioriori și pachete din străinătate adredate: Klausenburg, Kronstadt, Gross-Wardain etc. Atacă apoi oficioșul „Központi Értéktől“, pentru-că în coloanele lui publică numirea firmelor în original, nu le pretinde în limba maghiară, dănd loc astfel „abnormităților“, ca „Economul“, filiala Gherla, să-și zică Gherlii — Gherli și nu Szamosújvár — precum s'ar „ședea“.

„Magyar Szó“ dela 30 Dec. st. n. luînd o notiță despre miserabilitățile administrative dela Turda date și de noi la lumină, în un număr al folii noastre sub titlul: „Voinici“ în loc să roșească de rușine, aprobă cu un cinism

revoltător procedura asiatică a forurilor administrative, spunînd că în ținuturile loonice de naționalități să se urmeze și de azi înainte acest „metod“. Bine — bine!!

Doamna Emilia Dr. I. Rațiu, cu lucrări de cea mai nemărginită durere, mulțumesc tuturor Romanilor, amici și cunoscuți, — particulari — corporațiuni, — societăți și instituțiuni, — pentru înalta manifestare de dragoste și pietate, față de memoria mult adoratului ei soț, Dr. IOAN RAȚIU, și roagă pe toți acei buni Români să-și unească rugăciunile lor cu ale dinsei la Atoptur-nioul Dumnezee, pentru odihna scump sufletului, în vici iubitelui și neuitatului ei soț.

Tot asemenea și fiica d-sale doamna Emilia Tilea născ. Dr. Ioan Rațiu, mulțumesc din inimă tuturor prietenilor și binevoitorilor, pentru cuvintele lor de mîngăiere ce i-au adresat, din prea tristul prilegiu al morții, neuitatului și mult regretatului ei soț, ONORIU TILEA.

Revistă esternă.

Francia.

Correspondentul ziarului „Gazetta del Popolo“, din Turin, interviuînd pe un senator francez, intim amic al lui Waldeck-Rousseau, senatorul l'a declarat, că Waldeck-Rousseau nu vrea să mai fie ministru, ci își va pune candidatura la presidenția republicii, de care ce Loubet are de gînd să se retragă din luptă, îndată ce va trece perioada, pentru care e ales Loubet va da tot consensul lui Waldeck-Rousseau.

Venezuela.

După-cum se anunță, Venezuela e gata să facă ori ce concesiune, renunțînd chiar și la pretențiunea de a-și se reda flota luată de Puterile interesate. De aceea dorește să fie și ea reprezentată prin un delegat în comisiunea prevăzută în Washington, ca aceasta să poată indica în special tot ce ar trebui supus tribunalului de arbitri din Haga. El va mai cere, ca blocajul să înceteze numai decît. Ministrul de externe al Venezuelei a declarat, că Venezuela se învoiește la plata datorilor. Plățile vor fi garantate cu venitul vămilor sau prin un împrumut garantat. O parte din comeranții germani din Caracas încă s'au oferit să împrumute guvernul venezolan cu suma cerută de Germania.

Într'aceea revoluția continuă, și încă progresînd. În 28 Dec. a fost o luptă între trupele revoluționarilor și ale guvernului, în care aceștia au trebuit să se retragă. După-cum află Agenția Reuter din Curacao, chiar vicepreședintele actual al Venezuelei pregătește o lovitură de stat contra șefului său.

Maroco.

„Le Journal“ și „Debate“ află din Maroco, că situațiunea este gravă acolo. Trupele Sultanului sînt demoralizate în urma înfrîngerii ce au suferit din partea rebelilor, despre care am dat știrea. Porțile caselor și prăvăliile din Fex sînt închise. Se va proclama starea de asediū.

Palatul din Fex e baricadat și plin de tunuri și munițiuni. De altminteri orașul nu se va pute ține, căci un asediū de câteva zile înseamnă isbucnirea foamei. Semnățiile loiale până acum vor ține cu Sultanul numai cît timp va pute el stăpîni capitala. Europeanii din Fex vor părăsi orașul, căci biruind resculații, aceștia l'ar masaca.

Știri mărunte.

Guvernul persian a hotărît definitiv reforma financiară cu ajutorul unor experți belgieni. Treizeci din aceștia au sosit deja în Teheran. Hotărîrea aceasta a fost luată din cauza destrăbălării din administrația financiară persiană.

Parlamentul japonez va fi dizolvat, refuzînd opoziția un compromis referitor la darea de pămînt, deși guvernul a voit să o reducă.

Teama de atentate a Sultanului a ajuns deja un grad așa de mare, încît zilnic se fac arestări în Yildiz-Ohioc. În timpul din urmă au fost arestate peste 100 persoane.

Cronica zilei.

Sibiu, 31 Dec. n. 1902

Alegere de preot. Ni se scrie, că în 8/21. Dec. o a fost alegerea de preot în comuna fruntașă Agărbiciu, tractul gr.-or. al Mediașului. A fost ales cu unanimitate, dintre mai mulți concurenți clericul abt. Ioan Muntean, din Turnișor.

Dr. Ljubomir Pavlovici. deput. dieta, a fost echis din sinul partidului radical sârbesc. Comitetul din Neoplanta al partidului publică acest deciz. în toate folie sârbești. Causa e că Pavlovici în timpul din urmă cocheta cu partidul liberal sârbesc, luând poziție față de radicalii.

Regele Belgiei — cu spirit. Când anarhistul Robino a făcut atentatul cunoscut în contra regelui Belgiei, se știe că glonț la rânit din greșală pe contele d'Oultremont, care era lângă regele.

— Sermanul d'Oultremont — zise regele seara la cină, — ou ce se fi greșit el oare poporului de voiau să-l ucidă?

Altă dată regele se plimba cu câțiva însoțitori pe strada de la palatul intr-o vitrină între altele a dat de un tablou cam picaș, care reprezenta pe regele ou o teatralistă în brațe. Cei cari îl însoțeau, se năuiau să-l strângă atențiunea ca să nu observe neplăcutul tablou.

În Paris este un bancher Valero Mabilie care seamănă foarte mult cu regele Belgiei.

— Sermanul Valero Mabilie, — zise regele flegmăte, — tu ce se va năceji mult pentru tabloul acesta.

Prins cu mătă-n sac. A sfleșcit-o prost un cronicar de la o foaie germană, carene având material a dat-o — pe fantasa. Ne povestește anume următoarea întâmplare: Oi că o păneche îndrăgostită se plimba seara la punche prin grădini. Mireasa s'a dus puțin în casă, lăsându-l pe câteva minute singur. Mirele în restimp a adormit pe o laviță și a visat un vis ciudat. Îl părea anume că el e condamnă și că îl duc la guilotină. Auzea clopotele și auzea mângăierile preotului. Era chiar gata să cadă palocul...

Atunci a venit mireasa și văzându-l că doarme l'a plicat în glumă de grumaz. Puterea închipuirii a fost atât de mare cătă tinărul a murit momentan lovit de apoplexie...

Așa ne-o spune o gazetă nemțescă. Suntem curioși însă că deoacă tinărul a murit în somn, momentan ce duh comunicativ l'a pus gazetarului german cămă visuri aruse nenorocitul mire?

Romanul prințesei Luisa. Prințesa Luisa și fratele său prințul Leopold Ferdinand au fost șteții din rugăciunile ce se citeau în biserică pentru casa domitoare saxonă.

Redactorul ziarului „Chemnitzner Allg. Ztg.“ a intervievat cu un privilegiu pe prințesa Luisa, și despre cele aflate telegefacea ziarului sau următoarele:

Geneva, 27 Dec.

„Mi-a spus un oas înțreg cu prințesa. Am a spus că principalele cauze cari au determinat-o să fugă au fost întâiu nespusele grobianități ale bărbatului său care o bătea mult, — apoi dragostea ei față de Giron, — dragostea fărâșă ei față de...

„Mi-a spus apoi cum a fugit, și că a făcut pregătiri mari înainte, pentru fugă. Speranță că divorțul se va face și atunci se va căsători cu Giron. Speranță mai departe că îi va fi dat să vadă copiii din când în când.

Episodul interesant al romanului principesei, — chestia lui Leopold Ferdinand că mult de gândit împăratului nostru.

Prințul pretinde ca apanage-ul său de până acum să-l primească dela curte și după ce a abzis de ranguri și onoruri. Împăratul însă voește să ciunteze radical acest apanaj.

Împăratul pretinde ca prințul să nu mai calce pe pământ austriac, ci să se încetățenească în alt stat, — la cas contră il vor surghina (exila).

Prințul Ferdinand protestează însă și amenință cu proces.

Mal ieri a dat o declarație că d-ra Adamovici nu-i teatralistă ci se ocupă cu arta numai din diletanțism. O va lua de nevastă, — așa ne-o spune.

Adevărat se fie? „Egyetértés“ dela 30 Decembrie n. ne aduce veșea bună, că între învățătorii ruteni distingi pentru progresul făcut în limba maghiară și în maghiarism cu câte 100 coroane, sunt și trei învățători Români gr.-cat. anume: Ionescu S., Kiss Demeter și Doros László, apoi învățătorul de stat Doros Samu. Domnii acestora — se fie oare atât de harnici în propagarea maghiarizării, când limba română e din păcate atât de neglijată prin acele părți, cât Nicol învățătorii nu știu românește? În cazul acestora premiul Românilor ar fi pe seama lor douăzeci și cinci de... Mal trist ar fi însă când s'ar adevăra șirea de neorcut, că al patrulea președinte al societății celeia de maghiarizare este vicarul unit Bud Titus din Maramureș.

Am vră să o știm...

Humbertestii au sosit ieri la Paris, fiind escortați de o mulțime de agenți. Au fost duși la închisoarea „Conciergerie“.

Nici un gazetar n'a primit concesiunea să viziteze „celebra“ familie.

Cutremure de pământ în Ad-diechan (Turcheștanul rusesc), cutremurele de pământ continuă. Pe lângă cele 4000 de victime, pe cari le-a înghițit pământul acum două săptămâni, și din cari abia s'au desgropat vre-o mie, depeșile de astăzi ne arată, că nouă cutremure au început să sgudue nenorocitul oraș Ad-diechan. Din cauza frigului, poporului s'a refugiat în vre-o 500 vagoane, cari s'au strins pe linie. Sâmbătă treoută însă, au fost earăși cutremure așa de mari, încât vagoanele s'au răsturnat. Ou tremurul de alaltăieri s'au răsturnat încă. Până este de nedescris, mizeria de neînchipuit. Crucea roșie din Rusia a trimis 10000 de ruble, autoritățile 25000 de ruble, pentru a se veni în ajutorul nenorocitei populații din Ad-diechan. Tarul a trimis 20000 de ruble ajutor. Ad-diechan era un oraș cu 40000 de locuitori și făcea comerțul însemnat în partea locului. Acum e nimic.

Defraudare. Foile din Berlin aduc știrea unei mari defraudări întinplăte la „National Bank für Deutschland“. Defraudantul e Hay de Albert, președintele filialei acestei bănci, din Potsdam. Defraudantul a dispărut. Suma defraudată e 95.000 mărci.

Atragere atențiunea on. public asupra representațiunilor unei societăți de artiști ce se vor da mâine, Joi, și în zilele următoare în sala cea mare dela „Unicum“. Pentru amănunte se se vadă inseratul de pe pagina a treia a ziarului nostru.

Căldarul sortărilor. La numărul de azi al ziarului nostru am alăturat un căldar al sortărilor al băncii Eduard Urban în Brunn. Această căldară, care e luorată artistic, ofere posesorilor de losuri și hărți de valoare într-o formă restrinsă noțiunile cele mai necesare pentru dobândirea, administrarea și îngrijirea proprietății lor. Recomandăm căldărilor nostri această căldară, cu atât mai mult, cătă banca Eduard Urban în Brunn s'a dovedit în decurs de 33 de ani ca un institut demn de toată încrederea.

Știri mărunte. Un nou duel se va întâmpla între măestrul italian Pini care a plecat din Buenos Ayres spre Londra spre a se măsura cu măestrul francez Merignac. Se crede că și Regele Eduard al Angliei va asista la această măsurare de puteri.

— În cursul unei viitoare Rușii vor celebra cu mare pompă aniversarul de 200 ani al primului lor ziar „Petersburg Wiedomosti“, al cărui fondator a fost Petru cel-mare.

— Oficiul de dare din Careli-Mari s'a fost jefuit de fâpturitori misterioși.

— La Baahut în Rusia s'au aprins băile de cărbuni, unde luerau 100 de băileși; 80 de inși au murit în flacări.

— Senatorul francez Sarrau de Balzan s'a sinucis din cauza unui morb.

— Din Roma se anunță că acolo a sosit Japoniezul Nahanura, care face ocolul lumii pe jos. Dinsul va merge și în România.

— D. S. de Lermontow, secretar al legațiunii rusești din Oetșine, a fost numit prim secretar al legațiunii ruse din București.

Rescumpărare de felicitări.

Ca rescumpărare a felicitărilor, pentru „Casa națională“ au mai intrat dela următorii domni:

Transport	cor. 30.—
Arseniu Bunea, secret. comit. grăniț, Sibiu	cor. 3.—
Dr. Liviu Leményi, avocat, Sibiu	10.—
Dr. Octavian Russu, avocat, Sibiu	10.—
Dr. George Proca, secretar consistorial, Sibiu	4.—
Dr. Vasile Bologa, dir. școl., Sibiu	3.—
Dr. Oorn. Diaconovich, prim-secretar al „Asociațiunii“ George Decean, esecutor reg., Sibiu	2.—
In total	67.—

Sibiu, 31 Decembrie 1902.

Dr. C. Diaconovich.

Dela teatru.

Joi după amiază se va reprezenta comedia fantastică „Hänsel und Gretel“ pe lângă prejuri reduse în mod considerabil.

Farsa „Japanische Vase“, reprezentată cu atăta succes, se va repeta Joi seara. Cășă, cămă, piesa aceasta va excita interesul publicului.

Beneficiu Julius Seger. Sâmbătă, în 3 Ian., se va reprezenta în beneficiu artistului Julius Seger comedia lui Shaekepspeare, „Viel Lärm um nichts“.

Daruri de Crăciun pentru săracii nostri.

„Mila dată săracilor te curată de păcate, îți câștigă îndurare și viață veșnică.“

Inscripția pe icoana Maicei Domnului din localul Reunirii sodailor români din Sibiu.

La apelul publicat de noi în cauza adunării de daruri de Crăciun, ce le vom împărți în ajunul Nașterii Domnului nostru Iesu Christos între săracii nostri, ou binevoit a mai contribuit următorii domni:

Il. Sa Dr. Atanasie Marienescu, membru al Academiei române 2 cor.; I. Frohn 40 bani.

Lăcrămile versate de săracii nostrii servească de cea mai înaltă recompensă pentru toți aceia, cari posibilă ne fac această manifestare a simțului și datorinței creștinești.

Cu o cale ne permitem a ne ruga de cei ce doresc să contribuie cu bani, vestime, încălțăminte etc., pentru săracii nostri, să binevoiască a trimite darurile lor sau la adresa subscrisului preșident sau la a subscrisului comitet.

Sibiu, 29 Dec. n. 1902.

Comitetul „Reunirii sodailor români din Sibiu“.

Vic. Torădășanu, Ioan Apolcan, president. notar.

Administrația băncilor populare.

Administrația băncii se face de: 1. Un comitet administrativ; 2. Un consiliu supraveghetor; 3. Un casier contabil și 4. Adunarea Generală.

Comitetul administrativ se compune din 5 membri, aleși pe 4 ani. Dintre aceștia unul e președinte și altul vice-președinte al băncii. Comitetul administrativ reprezintă banca, lucrează în numele ei și conduce afacerile zilnice, acordă împrumuturi, etc.

Consiliul supraveghetor constă de regulă din 9 membri, între cari unul e președinte al consiliului, aleși pe 3 ani. Rolul lor este mai mult de a supraveghia. Atât membrii comitetului administrativ, cât și cei ai consiliului supraveghetor trebuie să fie astfel răspunzători, încât se aibă cunoștință cătă mai precisă despre starea membrilor din ori ce punct de vedere. Un membru nu poate face parte în același timp și din comitetul administrativ și din consiliul supraveghetor. Și consiliul supraveghetor și comitetul administreză gratuit.

Casierul-contabil nu poate fi membru nici al consiliului supraveghetor, nici al comitetului administrativ. El conduce cassa și registrele și el este răspunzător băncii pentru ori ce neregulă în această privință.

Casierul se angajază cu contract de cătră bancă și depune cauciune sau garanță. Pentru serviciu el primește o leafă stabilită de adunarea generală după muncă, pe care o depune, nu după veniturile băncii.

Adunarea generală se compune din toți membrii băncii. Ei îi sunt rezervate toate drepturile: este cel mai înalt organ administrativ.

Operațiunile băncilor Raiffeisen se mărginesc de regulă la împrumuturi și fructificarea economiilor celor cari le depun. Nu dau împrumuturi decât numai membrilor, depuneri de economii primesc însă și dela nememb. i. Împrumuturi cu inscripții, chitanțe, în cont curent, pe ipotecă, dar' nici-odată cu poliță.

Înainte de a se da împrumutul se cercetează amănunțit solvabilitatea și reputația de bun platnic, de om cinstit, harnic și fără vișii a celui care îl cere și se determină întrebuintrea banilor. A întrebuinta banii alfel de cum s'a declarat în cererea de împrumut, e cu desăvârșire oprit.

Împrumuturile se dau: sau pe termene scurte — până la un an — sau pe termene lungi — până la 10 ani. În resumat acestea sânt principile fundamentale ale băncilor Raiffeisen.

1. Responsabilitatea membrilor cu avutur lor pentru datoriile băncii. Responsabilitatea a nelimitată, când răspund cu tot avutul în mod solidar și limitată când răspund numai până la o anumită sumă hotărâtă prin statut. Prima formă (cea nelimitată) e precumpănitoare în băncile Raiffeisen, a doua (cea limitată) în ale lui Schulze Delitzsch.

2. Limitarea întinderii băncii la un cerc cât mai mic.

3. Înălțurarea părților membrilor din bancă sau cel puțin micșorarea lor cât se poate. Băncile Schulze cer părți cât mai mari posibil dela membri.

4. Neîmpărțirea câștigului și adunarea lui în fond indivizibil. Băncile Schulze împart câștigul sub formă de dividende; acelea au fondul de rezervă, nu însă pe cel indivizibil.

5. Determinarea întrebuintării împrumuturilor. Băncile Schulze nu e fac.

6. Termenele lungi, până la 10 ani și cu posibilitatea prelungirii. Băncile Schulze nu dau împrumuturi decât pe câte 3 luni și le prelungesc din trei în trei luni până la cel mult 1 an.

7. Administrația gratuită. În băncile Schulze administrația e plătită. I. Pătrășcoiu, Lipsa.

Știri economice, comerciale, industriale, juridice.

Condițiunile pentru livrare de lemne de foc pe seama inspectoratelor de tren din Cluj și Arad se pot vedea în cancelaria Camerei de comerț din Brașov. Terminul pentru oferte e 12 Ianuarie n. 1903.

Nouele bancnote de 1000 cor se vor pune în circulație începând cu 2 Ianuarie 1903.

Comerțul estern al Ungariei. În anul 1902 a. c. a fost importul de 3 mil. 244.883 m. m. și 214.727 bucăți (2 mil. 97.818 m. m. și 52.046 b. din Austria) și exportul 6 mil. 594.167 m. m. și 779.220 buc. (4 mil. 766.526 m. m. și 496.347 b. la Austria).

Hale de vânzare la stațiunile căilor ferate. Ministrul de comerț a conces unei firme din Budapesta să facă la stațiunile mai mari ale căilor ferate hale de vânzare, unde s'ar poată cumpăra publicul călător diferite obiecte. Ministrul a pus condiția, ca se se vândă numai obiecte lucrate în patrie și pe cât e posibil lucrate de meseriași nu în fabrici.

Depunerile la cassa de păstrare a postelor au fost la finea lui Noemvrie în sumă de 41 mil. 806.106 cor., depozenți 446.014. Hărțile de valoare și-au cumpărat depozenții în luna aceasta pentru 8 mil. 562.110 cor.

Bibliografie.

Tablouri românești.

La administrația „Tribunei“ se află de vânzare următoarele tablouri, cari fac podoaba ori-cărei case românești: Portretul Metropolitului Andrei baron de Șaguna . . . cor. —40 Portretul Metropolitului Sterca Șulufiu . . . —40 Portretul profesorului Gregoriu Silagi . . . —30 Prefectul Avram Iancu în fruntea oștirii . . . —40 Portretul Il. Sale dlui Dr. D. Radu, episcopul Lugojului . . . —30 Catedrala din Blaj . . . —80

Pentru învățători. Cunoscutul ABC-dar: *Micul prieten al scriitorilor* deoacă *Carlea pentru învățarea scrierii și celirii de Silvestru Moldovan* a apărut la tipografia arhidiecezană din Sibiu, în a doua ediție, revăzută și augmentată.

Acest abed-ar compus după cel mai practic metod, este unul dintre cele mai bune manuale de acest fel, asupra căruia atragem atenția învățătorilor. Prețul broșat 44 bani libră 50 bani. Se poate procura dela librăria archid. în Sibiu.

„Meteor“, este titlul unui roman, apărut de curând în volum. Autorul este dl Vasile E. Moldovan, bine cunoscut publicului. A publicat până acum o mulțime de poezii și mai multe scurte în proză. *Meteorul* este un roman basat pe studiu aprofundat și pare predilect al autorului din sfera spiritismului și a alchimiei. Este prima lucrare la noi în jenerul acesta, primul roman care lunge cunoștințe din cadrul științei. Pe lângă tendințele urmărite de autor în romanul său, *Meteorul* este o lectură simpatice, interesantă și captivatoare; în stil destul de ușor. Recomandăm publicului acest roman, convingi fiind, că le va câștiga plăcerea.

Să poată procura dela autor, prețum și dela redacția noastră, cu prețul de 1 coroață.

A apărut 1. *Abedar* ilustrat pentru începători din anul prim. Ediția III. de Ioan Moldovan și consoții.

2. „*Carlea de cettire*“, pentru elevii clasei II. de Iuliu Grosfarsan și consoții. Cărțile sânt aprobate de ven. consist. din Arad și Caransebeș. Se pot procura dela administrațiunea tipografică diocesane din Arad, cu prețul de 40 bani bucată. La 100 ex. se dă rabat 20%, sub sută 10%.

— *Poezii și Nuvele Nr. 2* din biblioteca literară a ziarului „Libertatea“.

Noștii în Sibiu.

La 31 Dec. n. 1902.

Hotel „*Împăratul Romanilor*“: Roth, Alba-Iulia; Brandtsch, Linz; Brandtsch, Apoldul-mare; Kövi, Făgăraș; Philip, Budapesta; I. Stefanescu, Z. Stefanescu, L. Stefanescu, Oăneni.

Hotel „*Neuherer*“: Lobenz, la soția, Si-meria; d-na Gellia, și filca, Oăneni; Fleger, Oluc; Neuhaus, Budapesta; Thullner, și soția, Apoldul-mare; Stauber, Brașov.

Hotel „*Meltzer*“: Bratu, Cujir; Hirschfeld, și soția, Bolovan; Popa, Oernat; Tason, și fiul, Cenadie; Freund, Adomas.

Hotel „*Mihailu*“: Nagy, Adomas; Pauli, Ti-mișoara; Popp, Mediaș; Morar, Birciș.

Teatru orășenesc în Sibiu.

Direcțiunea: Leo Bauer.

Joi, 1 Ianuarie 1903.

La 3 ore după amiază.

„*HÄNSEL UND GRETEL*“. Comedie fantastică în 3 acte și un preludiu de Julius Thal.

La 7 ore seara.

„*DIE JAPANISCHE VASE*“. Farsă în 3 acte de P. Bilhaud și M. Hennequin.

Redactor responsabil: Ioan E. Prodan. Proprietar: Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: Isolf Marschall.

Numai scurt timp!

Numai scurt timp!

à la casino de Paris.

Joi în 1 Ianuarie 1903 în sala dela „Unicum“

Mare reprezentațiune de specialități.

Numai specialiști de primul rang vor da reprezentațiuni.

Din bogatul program relevăm:

4 urși dresați, dresați și conduși de Etienne Toth.

Surorile Bono, vor face gimnastică la sul.

Arso, joulleur modern.

Miss Rositta,

va da reprezentațiuni pe sirmă.

Petro Ipas,

biciclist artist.

Mai departe vor pași toate forțele angajate.

Întrarea 1 coroață.

Casse se deschide la orele 7 seara.

Începutul la 8 ore.

Pentru binevoitor concurs se roagă

Etienne Toth, director.

Măne, Vineri în 2 Ianuarie 1903, și în zilele următoare

„Mare reprezentațiune“ cu program variat.

Avis.

La filiala din **Alba-Iulia** a „**Concordiei**”, societate comercială pe acții din Sibiu, se vinde cu condițiuni foarte favorabile, întreg aranjamentul p-avălii și anume, stelagiuri, tarabe, masă de scris precum și o casă de fer, toate în stare bună, fiind numai de 4 ani în folosire.

436 2-3

Tusa convulsivă

precum și catare cronice se vindecă grabnic prin **bomboanele Selus** ale lui **Dr. Lindenmayer**. În săculețe à 20 și 40 cr. și în cutii à 70 cr. se capătă în farmaciile: „**La vulturul negru**”, Piața-mare, Palatul Bruckenthal, și **I. C. M. Inar**, str. Cîsnădiei.

428 2-30

A apărut
Calindarul Poporului
pe 1903



Prețul 40 bani + 6 bani porto.

Carol Jauernig,
magazin de pânzeturi și confecționare și albituri,
Sibiu, str. Cîsnădiei 8.
Înființată la 1863 — Telefon nr. 87.

Recomandă
bogatul seu deposit de pânzeturi de in și bumbac, și fon, creton, exford, zefir și țesături. Barchete albe și colorate.

Mare variație în fețe de masă pentru prânz și dejun, ștergare, batiste, cuverturi de masă și de pat, ștergare și mantale de frotat.

Albituri „Normal”.

Plapome numai de confecțiune proprie.

Dotățiuni pentru mirese.

Albituri — confecționate la noi — pentru domni, dame și copii.

Cașmir negru, satin de cuverturi, cloth și atlas în toate colorile.

Covoare, late și lungi, de jute, lână și linoleum cu prețuri de fabrică.

Comandele se efectuează prompt și conștiențios.

Comande din afară se efectuează prompt pe lângă rambursă.

421 7-10

Pentru turiști!

Saci de excursiune, cămeși, cravate, corturi pentru turiști, bastoane cu vîrf de fer și cuverturi de turiști (garantat din lână curată) cu cele mai moderate prețuri.

Telefon nr. 46 și 47.

Entreprise des pompes funèbres.

Centrala: Strada Cîsnădiei nr. 18.

Îmi iau voie a aduce la cunoștința prea onor. public, că am primit un nou transport de cununi artificiale de înmormîntare, pantlîci de cununi, covoare pentru sieriuri, precum și de alte articole necesare acestei branșe și astfel sînt pus în poziție a pute servi pe on. clienți cu cununi dela cor. 1.— până la cor. 50.—; pantlîci (și naționale) dela 30 bani până la cor. 5.— per metru; și covoare de sieriuri dela 50 bani până la cor. 150.—.

Nu am cruțat nici timp nici bani până am putut încredința institutul meu conducerii unui bărbat prevăzător și versat în toate afacerile aceste, care a petrecut mulți ani de-arîndul în orașe mari, unde a avut ocaziune bună a vedea cum se execută înmormîntările dela cele mai simple până la cele mai pompoase. Toate comandele se execută în modul cel mai corect și cu prețurile cele mai moderate.

Mai amintind, că posed un car funebru de gală construit din sticlă de oglinzi și alte cară de construcție modernă și că dispun de cele mai noue rechizite de înmormîntare mă recomand atențiunii on. public cu stimă

416 8-8 **Fritz W. Elges.**

Locuri pentru anunțarea înmormîntărilor, de unde se execută imediat tot, se află în str. Cîsnădiei nr. 18, str. Sării nr. 37 și str. Weinanger nr. 1.

Neajunse

396 6-7

în frumseță și bunătate sînt orologioarele mele elvețiene, veritabile, sistem remontoir-savonet, din oțel negru brilliant,

cu coperiș dublu, cu trei mantale negre de oțel brilliant, cu mașinerie exactă și foarte fină (3 ani garanție reală), cu aparat arătător patentat, cu foaie de cifre, care lucește ca opalul, cercul, arătătorul, mînerul și coroana sînt suflate cu aur veritabil. Fiind foarte fin executate aceste orologioare sînt foarte mult căutate și fiecare le poartă cu plăcere.

Prețul dimpreună cu embagiul fl. 6.—.

Oroloage din oțel negru brilliant pentru dame, deschis, foarte fin executate fl. 7.—. Lanțuri suflate cu aur și cu apendice potrivite pentru orologioarele de domni și dame fl. 1.50. Orologiul remontoir veritabil de nichel fl. 3.—. Orologiul remontoir veritabil de argint cu coperiș dublu fl. 5.—. Să espedează cu rambursă. Ce nu convine primesc înapoi și restituiri banii, prin urmare nu-i nici un risc. Firma e creștinească, înființată la anul 1860.

IOSIF SPIERING, Viena, I. Postgasse 2-21.

Listă asupra prețurilor mare și frumos ilustrată se trimite la cerere gratis și franco.

Supplex Libellus Valachorum.

Cererea celor doi Episcopi români prezentată în numele națiunii române către Împăratul, la 1791.

Textul original și traducerea făcută de

Dr. E. Dăianu.

Se află la toate librăriile românești.

Prețul 1 coroandă.

Esposiția Paris: Medalia de aur.

FERNOLENDT

Vacs de ghetă și papuci,

cel mai bun din lume, se svîntă curînd, are lustru foarte frumos și nu strică pelea de loc. — Înființat la anul 1832. — Depositul fabricii Viena I. Schulerstrasse nr. 21.

216 27-52 Se capătă în toate locurile.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căilor ferate de stat reg. ung. valabil din 1 Octomvrie 1902.

Budapesta — Predeal												Budapesta — Arad — Teiuș											
Tren de pers.	Tren accelerat	Tren de pers.	Tren accelerat			Tren de pers.	Tren accelerat	Tren de pers.	Tren accelerat			Tren de pers.	Tren accelerat	Tren de pers.	Tren accelerat			Tren de pers.	Tren accelerat	Tren de pers.	Tren accelerat		
10.—	10.—	2.10		pleacă	Viena	sosește	1.50	7.20	6.20	1.50	10.00	10.00	12.30	8.50	pleacă	Viena	sosește	3.25	7.20	6.20	6.20		
9.—	6.50	5.45	9.15		B-Pesta (gara centr.)		7.10	1.50	6.40	7.50	8.10	6.50	10.00	2.—		B-Pesta gara centr.		6.10	1.50	7.20	9.35		
11.56	9.07	9.27	11.19		Szolnok		3.37	11.36	3.46	5.32	11.09	8.53	1.30	4.22		Szolnok	pleacă	2.49	11.44	4.13	7.32		
2.14	10.43	11.53	12.55		P. Ladány		12.54	9.59	1.12	3.56	3.32	11.51	6.05	7.11		sosește	Arad	9.35	8.18	11.20	4.21		
3.49	11.56	1.48	2.11	sosește	Oradea-mare	pleacă	11.04	8.43	11.36	2.38	4.07	12.11	6.35		pleacă	Arad	sosește	8.57		10.50	4.06		
4.10	12.11	2.06	2.18	pleacă	Mező-Telegd	sosește	10.44	7.51	11.15	2.32	4.22	—	6.46			Glogovaț		8.45		10.38	—		
4.50	12.52	3.04	2.51		Rév		10.07	7.13	10.43	2.03	4.47	—	7.06			Gyorok		8.24		10.14	—		
5.33	1.40	3.50	3.26		Bratca		9.32	6.33	10.13	1.37	5.03	—	7.16			Pauliș		8.12		10.00	—		
5.56	2.06	4.14			Ciucia		9.11	6.11	9.55		5.30	12.50	7.34			Maria-Radna		7.57		9.45	3.27		
6.42	2.50	5.02	4.16		Huedin		8.37	5.35	9.24	12.55	5.54	—	7.55			Conop		7.22		9.15	—		
7.23	3.30	5.49	4.52		Nadășul-unguresc		7.58	4.52	8.48	12.23	6.11	1.16	8.11			Bérvava		7.05		8.57	2.57		
8.23	4.27	6.56	5.42		Cluj	pleacă	6.42	3.40	7.35		6.58	1.46	8.51			Soborșin		6.25		8.15	2.31		
8.37	4.42	7.12	5.55	sosește	Apahida	sosește	6.17	3.18	7.13	11.10	7.27	2.05	9.19			Zam		5.50		7.41	2.05		
8.54	4.52	8.30	6.11	pleacă	Ghiriș		5.41	2.56	6.45	10.50	7.53	—	9.43			Gurasada		5.23		7.16	—		
9.11	5.13	8.59	6.27		Cucerdea	pleacă	5.22	2.37	6.27	10.34	8.08	2.28	9.59			Iliia		5.13		7.06	1.39		
10.21	6.24	10.41	7.27		Uioara	sosește	3.54	1.27	5.12	9.29	8.26	—	10.17			Branicica		4.49		6.43	—		
10.47	6.52	11.16	7.50		Vințul-de-sus		3.11	12.56	4.43	9.—	8.52	2.54	10.42			Deva		4.27		6.20	1.12		
10.56	6.57	11.31	7.52		Aind		3.02	12.46	4.33	8.55	9.24	3.13	11.20			Simeria (Piski)		4.12		6.05	1.00		
11.03	7.04	11.40			Teiuș	pleacă	2.56	12.40	4.27		9.52	3.32	11.53			Orăștie		3.33		5.19	12.33		
11.12	7.11	11.50			Crăcunel	sosește	2.49	12.33	4.20		10.16	—	12.19			Șibot		3.13		4.55	12.19		
11.34	7.33	12.20	8.16		Blaj (ungh. Tërnavai)		2.27	12.12	3.59	8.29	10.40	4.15	12.44			Vințul-de-jos		2.53		4.34	12.03		
11.52	7.53	12.46	8.32	sosește	Blaj		2.05	11.13	3.38	8.12	11.01	4.28	1.02			Alba-Iulia		2.33		4.17	1.42		
12.24		1.48	8.37	pleacă	Micăsasa		1.47		3.02	8.—	11.30	4.50	1.28			sosește	Teiuș	2.00		3.43	11.21		
12.53		2.20			Copșa-mică	pleacă	1.11		2.36														
1.07		2.30	9.05		Mediaș	sosește	1.11		2.21	7.34													
1.14		2.37			Elisabetopole		12.58		2.16														
1.45		3.11	9.31		Sighișoara	pleacă	12.47		1.44	7.08													
2.01		3.27	9.43	sosește	Homorod	sosește	12.06		1.25	6.56													
2.15		3.32	9.47	pleacă	Agostonfalva		11.45		1.06	6.50													
2.33		3.52	10.01		Apahida		11.09		1.06	6.50													
3.04		4.22	10.25	sosește	Feldioara		10.53		12.51	6.37													
3.40		4.57	10.53	pleacă	Brasov	pleacă	10.24		12.23	6.16													
3.47		5.04	11.—		Timiș	sosește	9.48		11.49	5.49													
4.03		5.33	11.15		Predeal		9.02		11.42	5.42													
4.28		7.03	12.26		București	pleacă	8.43		11.27	5.29													
6.03		7.43	12.58				7.30		10.15	4.23													
6.34		8.13	1.16				6.49		9.30	3.50													
7.10		8.48	1.35				6.27		9.17	3.35													
7.50		9.27	2.09	sosește			5.56		8.40	3.15													
11.40		3.55	2.19	pleacă			5.20		8.13	2.45													
12.38		4.40	3.01				9.23		5.—	2.18													
1.11		5.10	3.31				8.45		4.24	1.42													
8.05		11.55	9.10	sosește			8.20		3.32	1.12													
							3.05		7.35	9.15													

Copșa-mică — Sibiu — Avrig — Făgăraș												Arad — Timișoara											
Tren de persoane	Tren mixt	Tren de persoane	Tren mixt			Tren de pers.	Tren mixt	Tren de persoane	Tren mixt			Tren de persoane	Tren mixt	Tren de persoane	Tren mixt			Tren de pers.	Tren mixt	Tren de persoane	Tren mixt		
2.21	4.43	11.14	7.10	pleacă	Copșa-mică	sosește	6.10	9.32	3.09	12.35			6.15	11.56	5.00	pleacă	Arad	sosește	10.43	3.44	10.59		
3.50	6.36	12.42	8.50		Ocna		4.52	8.05	1.34	11.11			7.00	12.42	6.14		Vinga		9.47	3.01	10.17		
4.12	7.04	1.04	9.15	sosește	Sibiu	pleacă	4.25	7.41	1.05	10.30			7.21	1.05	6.52		Mercuzifalva		9.09	2.33	9.50		
4.33				pleacă	Tâlmăciu mare	sosește		7.33		8.57			7.49	1.35	7.39	sosește	Timișoara	pleacă	8.25	2.00	9.17		
5.23					Avrig			6.45		8.04													
6.15					Făgăraș	pleacă		6.01		7.15													
8.34				sosește				3.32		4.25													